

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«30» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни: за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«27» серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.і.н., доцент, доц. каф. туристичного бізнесу та країнознавства Геннадій ДЕДУРІН

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

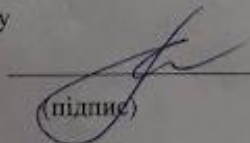

Ганна ПАНАСЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «26» серпня 2021 року №1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії»

підготовки бакалавра

спеціальності 291«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з комплексом проблем, пов'язаних з формуванням і становленням на міжнародній арені країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи наприкінці XIX – на початку XXI ст., їх роллю у системі зовнішньополітичних, економічних, культурних та інших зв'язків між державами, організаціями та іншими суб'єктами міжнародних відносин у зазначений період.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з найбільш характерними напрямками зовнішньої політики країн регіону в XX – початку XXI століття;
- визначення сучасних зовнішньополітичних пріоритетів країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи;
- виявлення місця та ролі України в новій системі відносин країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи;
- отримання навичок аналізу тенденцій і особливостей розвитку міжнародних відносин на регіональному рівні.
- формування наступних загальних компетентностей:
 - ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу;*
 - ЗК 2 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;*
 - ЗК 3 – здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово;*
 - ЗК 4 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;*
 - ЗК 8 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;*
 - ЗК 9 – навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та багатокультурності;*
 - ЗК 10 – здатність діяти відповідально, проявляти громадянську*

свідомість, відповідати за якість виконаної роботи.

Фахові компетентності:

ФК 4 – знання про природу, джерела та інститути зовнішньої політики держави;

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
32 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Самостійна робота	
72 год.	
Індивідуальні завдання	
Не заплановані	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН 3 – знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях;

ПРН 18 – аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням правил їх оформлення.

ПРН 33 – розуміння зовнішньої політики США та країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи.

ПРН 36 – визначати сутність геополітичних та геоекономічних інтересів держав;

ПРН 37 – аналізувати зовнішню політику, в т. ч. зовнішню політику України

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Центрально-Східна та Південно-Східна Європа у міжнародних відносинах 1918 – 1945 рр.: між тоталітаризмом і демократією

Тема 1. Центрально-Східна та Південно-Східна Європа як історичний регіон

Зміст і тлумачення терміну «Центрально-Східна Європа». Географічні координати та хронологічні межі курсу. Становлення національних держав у регіоні в умовах загострення міжнародної ситуації на межі XIX – XX ст. та формування їх зовнішньополітичної орієнтації. Вплив Першої світової на геополітичну ситуацію у регіоні.

Тема 2. Геополітичні зміни у Центрально-Східній та Південно-Східній Європі внаслідок Першої світової війни

Розпад імперій та створення нових держав. Поява на міжнародній арені країн Балтії, Чехо-Словаччини, Угорщини, Польщі, Королівства сербів, хорватів та словенців. Питання узгодження кордонів у регіоні на Паризькій мирній конференції. Ставлення до української та білоруської державності. Мирні договори з Болгарією та Угорщиною. Польсько-українська та радянсько-польська війни. Протистояння Литви та Польщі з Віленського питання.

Тема 3. Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у міжвоєнній системі міжнародних відносин

Зовнішня політика Польщі у 1921 – 1939 рр.: між СРСР та Німеччиною. Зовнішня політика країн Балтії: Естонія, Литва та Латвія на міжнародній арені. Зовнішньополітичний курс Чехо-Словаччини. Роль країни у формуванні системи колективної безпеки у Європі. Чехо-словацьке питання на Мюнхенській конференції 1938 р. Зовнішня політика Румунії та Угорщини у міжвоєнний час: дрейф вправо. Зовнішньополітичний курс балканських країн. Трансформація королівства сербів, хорватів і словенців у Югославію. Місце Болгарії та Албанії у системі міжнародних відносин.

Тема 4. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи під час Другої світової війни

Пакт Молотова – Ріббентропа та доля польських земель. Формування прорадянського та прозахідного урядів та їх діяльність на міжнародній арені.

Польське питання під час зустрічей лідерів антигітлерівської коаліції у Тегерані та Ялті. Ліквідація державності країн Балтії у 1940 р. та її міжнародно-правові наслідки. Нацистська окупація Югославії. Боротьба еміграційного уряду Чехо-Словаччини на міжнародній арені за відновлення державності. Трансформація зовнішньополітичного курсу Болгарії, Румунії та Угорщини: від нацистських сателітів до країн «народної демократії».

Розділ 2. Центральнo-Східна та Південно-Східна Європа у міжнародних відносинах часів «холодної війни» 1945 – 1991 рр.: між тоталітаризмом і демократією

Тема 5. Зміни зовнішньополітичного курсу країн Центральнo-Східної та Південно-Східної Європи у перші повоєнні роки. Формування соціалістичного табору

Геополітичні наслідки війни для країн регіону. Встановлення нових кордонів. Посилення радянського впливу. Створення Комінформбюро та Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ) та їх вплив на зовнішню політику країн Центральнo-Східної та Південно-Східної Європи. Напруженість у радянсько-югославських відносинах. Створення Організації Варшавського договору та її цілі на міжнародній арені.

Тема 6. Зовнішня політика країн соціалістичної співдружності у 1950-х – на початку 1980-х рр.

Угорська криза 1956 р. та її вирішення на міжнародній арені. Критика «культу особи» у СРСР та її вплив на радянсько-албанські відносини. Особлива позиція Югославії у соціалістичному таборі. Рух неприєднання. «Празька весна» 1968 р. та доктрина Брежньєва. Польська криза 1981 р. та її врегулювання. Прихід до влади у Румунії Н. Чаушеску та зміни у зовнішньополітичному курсі країни.

Тема 7. Крах соціалістичної системи та формування нового зовнішньополітичного курсу країн регіону

«Нове політичне мислення» у СРСР. Відмова від доктрини Брежньєва. Оксамитові революції у країнах Центральнo-Східної Європи. Початок

зближення із Заходом. Розпад СРСР та поява нових незалежних держав: Литви, Латвії, Естонії, Білорусі, України, Молдови. Їх міжнародне визнання. Початок розпаду Югославії та його міжнародні наслідки.

Розділ 3. Місце країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у сучасній системі міжнародних відносин

Тема 8. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи наприкінці XX – на початку XXI ст.

Євроінтеграційний та трансатлантичний курс країн регіону у 1993 – 2009. Створення Вишеградської четвірки. Вступ країн Балтії та Центрально-Східної Європи до НАТО та зміни геополітичної ситуації у регіоні. Розширення ЄС на Схід. Початок протистояння «нової» та «старої» Європи. Зовнішня політика балканських країн: від війни до миру. Білорусь і Молдова у міжнародних відносинах наприкінці XX – на початку XXI ст. Проблема Росії та її впливів для країн регіону. Еміграційна криза у Європі та позиція Польщі та Угорщини. Вплив світової пандемії COVID-19 на ситуацію у регіоні. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи на сучасному етапі (2010 – 2020 рр.)

Тема 9. Україна серед держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи

Українсько-польські стосунки: проблеми історичної пам'яті та перспективи співпраці на міжнародній арені. Відносини України з іншими членами Вишеградської групи: Чехію, Словаччиною, Угорщиною. Мовне питання в українсько-угорських стосунках. Україна і країни Балтії: потенціальні можливості балтсько-чорноморського союзу. Українсько-білоруські відносини. Україна і Молдова. Роль України у вирішенні придністровського конфлікту. Українсько-румунські стосунки. Участь України у вирішенні балканської кризи. Сучасний стан взаємовідносин з Болгарією та країнами, що виникли на теренах колишньої Югославії: Сербією, Хорватією, Словенією, Боснією та Герцеговиною, Чорногорією, Македонією, Косово.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Центральнo-Східна та Південно-Східна Європа у міжнародних відносинах 1918 – 1945 рр.: між тоталітаризмом і демократією												
Тема 1. Центральнo-Східна та Південно-Східна Європа як історичний регіон	10	2	-			8						
Тема 2. Геополітичні зміни у Центральнo-Східній та Південно-Східній Європі внаслідок Першої світової війни	12	2	2			8						
Тема 3. Країни Центральнo-Східної та Південно-Східної Європи у міжвоєнній системі міжнародних відносин	18	8	2			8						
Тема 4. Зовнішня політика країн Центральнo-Східної та Південно-Східної Європи під час Другої світової війни	12	2	2			8						
Разом за розділом 1	52	14	6			32						
Розділ 2. Центральнo-Східна та Південно-Східна Європа у міжнародних відносинах часів «холодної війни» 1945 – 1991 рр.: між тоталітаризмом і демократією												
Тема 5. Зміни зовнішньополітичного курсу країн Центральнo-Східної та Південно-Східної Європи у перші повоєнні роки. Формування соціалістичного табору	12	2	2			8						
Тема 6. Зовнішня політика країн соціалістичної співдружності у 1950-х – на початку 1980-х рр.	14	4	2			8						

Тема 7. Крах соціалістичної системи та формування нового зовнішньополітичного курсу країн регіону	12	2	2			8						
Разом за розділом 2	38	8	6			24						
Розділ 3. Місце країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у сучасній системі міжнародних відносин												
Тема 8. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи наприкінці XX – на початку XXI ст.	16	6	2			8						
Тема 9. Україна серед держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи	14	4	2			8						
Разом за розділом 3	30	10	4			16						
Усього годин	120	32	16			72						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Геополітичні зміни у Центрально-Східній та Південно-Східній Європі внаслідок Першої світової війни	2
2	Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у міжвоєнній системі міжнародних відносин	2
3	Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи під час Другої світової війни	2
4	Зміни зовнішньополітичного курсу країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у перші повоєнні роки. Формування соціалістичного табору	2
5	Зовнішня політика країн соціалістичної співдружності у 1950-х – на початку 1980-х рр.	2
6	Крах соціалістичної системи та формування нового зовнішньополітичного курсу країн регіону	2
7	Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи наприкінці XX – на початку XXI ст.	2
8	Україна серед держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Центрально-Східна та Південно-Східна Європа як історичний регіон	8

	<i>Завдання:</i> - лекційний матеріал доповнити детальним ознайомленням з особливостями становища зарубіжних слов'янських та балтійських народів у період переходу до модернізації Європи; - характеризувати тенденції розвитку їх національно-визвольних рухів	
2	Тема 2. Геополітичні зміни у Центрально-Східній та Південно-Східній Європі внаслідок Першої світової війни <i>Завдання:</i> - лекційний матеріал доповнити інформацією стосовно діяльності Малої Антанти та Балканської Антанти; - визначати вплив боротьби між автократією і демократією в зарубіжних слов'янських державах та країнах Балтії на вибір їх зовнішньополітичного курсу	8
3	Тема 3. Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у міжвоєнній системі міжнародних відносин <i>Завдання:</i> - звернути увагу на міжнародний контекст проголошення незалежності Словаччини; - характеризувати участь Польщі у міжнародних конфліктах в Європі; - визначити місце КСХС у системі міжнародних відносин у 20-х роках ХХ ст.; - знати причини та наслідки італійської агресії проти Албанії	8
4	Тема 4. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи під час Другої світової війни <i>Завдання:</i> - з'ясувати причини втягування Румунії, Угорщини та Болгарії у Другу світову війну на боці блоку агресивних держав; - встановити, яким чином нацистська Німеччина використовувала національні рухи країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи для створення напруженої міжнародної ситуації у регіоні	8
5	Тема 5. Зміни зовнішньополітичного курсу країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи у перші повоєнні роки. Формування соціалістичного табору <i>Завдання:</i> - знати міжнародний контекст відновлення незалежності Польщі та вирішення питання про її кордони; - звернути увагу на те, яким чином було легітимізована зміна кордонів у регіоні, що відбулась у 1939 – 1940 рр.	8
6	Тема 6. Зовнішня політика країн соціалістичної співдружності у 1950-х – на початку 1980-х рр. <i>Завдання:</i> - розглянути особливості зовнішньополітичного курсу Югославії; - вміти пояснити, чому західні країни не втручалися у перебіг конфліктів, що виникали у 1950-х – 1960-х рр., як то антирадянські виступи в Угорщині 1956 р. та Чехо-Словаччині 1968 р.; - знати, як сприйняли лідери країн «народної демократії» доктрину Брежнєва	8
7	Тема 7. Крах соціалістичної системи та формування нового зовнішньополітичного курсу країн регіону	8

	<i>Завдання:</i> - ознайомитися зі змістом Декларацій Ради Міністрів ЄС «Про Югославію» та «Про критерії визнання нових держав у Східній Європі і СРСР»	
8	Тема 8. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи наприкінці XX – на початку XXI ст. <i>Завдання:</i> - пояснювати причини трансформації НАТО в контексті геополітичних змін у Центрально-Східній Європі; - вміти визначати позитивні та негативні боки розширення Північноатлантичного альянсу на Схід; - розглянути вплив на політичне і економічне життя низки країн регіону їх вступу до ЄС	8
9	Тема 9. Україна серед держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи <i>Завдання:</i> - лекційний матеріал доповнити історичним екскурсом у становлення зв'язків між Україною і рештою країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи.	8
10	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені планом.

7. Методи навчання

Під методом навчання розуміємо спосіб упорядкованої взаємопов'язаної діяльності викладача, направленої на досягнення мети вивчення дисципліни, рішення завдань, виховання і розвитку студента в процесі навчання. Тобто, це – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної і індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія); наочні (демонстрація, ілюстрування); практичні (вирішення задач, відповіді на тести, вправи, практична робота) тощо.

Крім традиційних, використовуються й інші, так звані «активні» методи навчання, особливістю яких є спонукання студентів і викладача до активності та обов'язкова взаємодія в процесі навчання студентів між собою чи з іншими суб'єктами навчально-виховного процесу (ділова гра, розігрування ролей, аналіз конкретних ситуацій, ігрове проектування, кейси, он-лайн робота тощо).

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання

поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.

Підсумковий контроль під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Творче питання – 15 балів

Тести – 15 балів (6 тестових завдань x 2,5 бали)

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені (заліку) студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Google Classroom** у відповідному дистанційному курсі.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з

підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота								Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	8	7	8	7	8	7	8	60	40	100

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали		Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	від 1.0 до 8.0	8.0-7.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вмів грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання
		6.0-4.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
		3.0-1.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	

50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Зашкільняк Л. Історія Центрально-Східної Європи: Посіб. для студентів іст. і гуман. фак-тів. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2016. 660 с.
2. Ди Нольфо Э. История международных отношений (1918-1999 гг.). В 2-х томах. М.: Логос, 2003. Т.1. 592 с., Т.2. 744 с.
3. Дюррозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 року і до наших днів. К.: Основи, 2019. 903 с.
4. Крапівін О. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи: Навчальний посібник для студентів. Донецьк, 2012. 274 с.
5. Кріль М. Історія Центрально-Східної Європи (кінець XX – початок XXI ст.) / Навчальний посібник. К.: Знання, 2013. 278 с.
6. Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. Київ : Мегатайп, 2018 . 495 с.
7. Ротшильд Д. Повернення до різноманітності: політична історія Східно-Центральної Європи після завершення Другої світової війни. К.: Мегатайп, 2014. 382 с.
8. Снейдер Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь (1569 - 1999). К.: Дух і літера, 2018. 464 с.
9. Шпорлюк Р. Формування модерних націй: Україна, Росія, Польща. К.: Дух і літера, 2016. 552 с.
10. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та балканських країн. XX століття. Київ: Генеза, 2015. 816 с.
11. Halecki O. The Borderlands of Western Civilization. A History of East Central Europe. Simon Publications, 1980. 548 p.

Допоміжна література

1. Богатуров А. История международных отношений. 1945 – 2008. М., 2010.
2. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 463 с.
3. Зашкільняк Л. Українсько-польські стосунки у XX ст.: Традиції і сучасність. *Проблеми слов'янознавства*. Вип. 49. Львів, 1996.
4. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
5. Іваницька О.П. Регіональні підсистеми міжнародних відносин: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2018. 444 с.
6. Каганов Ю. Центрально-Східна Європа як історичний регіон: зміст та еволюція концепції. *Наукові праці історичного ф-ту Запорізького держ. ун-ту*. 2015. Вип. XIX. С. 333–341.

7. Лешкович Н. Конструювання концепту «Центрально-Східна Європа» в історіографічних дискурсах XX – початку XXI ст. *Дриновський збірник*, 2019. №9. С. 275 – 286.
8. Магда Є. Концепт Центрально-Східної Європи в координатах гібридної загрози. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2017. Вип. 10. С. 140–145.
9. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Крушинський; за ред. В. Манжоли. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
10. Мельниченко Б. Політико-правові перетворення в Центрально-Східній Європі наприкінці XX ст. (на матеріалах Польщі, Чехії та Словаччини): монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 204 с.
11. Парнета О. Деякі питання міжнародних відносин у ЦСЄ в міжвоєнний період (1919 – 1939) *Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини*. 2017. Вип. 19. С. 237-246.
12. Перепелиця Г.М. Конфлікти в посткомуністичній Європі: монографія. – К.: НІСД, 2003. 432 с.
13. Томпсон Е. Історія Центральної Європи як постколоніальна нарація. *Україна модерна*. 2010. Ч. 5 (16). С. 227–234.
14. Фалькович С. О некоторых особенностях формирования национальных государств в Центральной Европе. *Центральная Европа в Новое и Новейшее время: Сборник к 70-летию Т.М. Исламова*. М., 1998.
15. Юго-Восточная Европа в эпоху кардинальных перемен / Под ред. А.А. Язьковой. М.: Издательство «Весь мир», 2007. 352 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Ключові запити для пошуку у світовій мережі відповідних інформаційних ресурсів:

1. Центрально-Східна Європа. Режим доступу: http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/19/19/kaganov.pdf
2. Південно-Східна Європа. Режим доступу: <https://i100rik.com.ua/krayini-tsentralnoyi-shidnoyi-i-pivdenno-shidnoyi-yevropi/>
3. Історія дипломатії. Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Diurozel_Zhan-Batist/Istoriia_dyplomatii_vid_1919_roku_do_nashykh_dniv/
4. Історія міжнародних відносин. Режим доступу: <http://posibniki.com.ua/catalog-istoriya-mizhnarodnih-vidnosin-i-zovnishnoyi-politiki-hh-pochatok-hhi-st>
5. Рух НАТО на Схід. Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/Book/minzv/11.pdf>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

- дистанційно на платформі Google Classroom (<https://classroom.google.com/c/MTQ4NzczNTg1NDY0>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Google Classroom** у відповідному дистанційному курсі.